

**ULOSOTTO-
OIKEUS III
ERITYISET TÄYTÄNTÖÖN-
PANON LAJIT JA
OIKEUSSUOJAKEINOT**

Tuula Linna

Copyright © 2018 Alma Talent Oy ja tekijä
Yhteistyössä Lakimiesliiton Kustannus

ISBN 978-952-14-2052-8

Kansi: Outi Pallari
Taiton suunnittelu ja taitto: Notepad

BALTOprint, Liettua 2018

Anna palautetta kirjasta: protoimitus@almamedia.fi

Sisällys

ALKUSANAT	V
LYHENNELUETTELO	XIX
I JOHDANNOKSI	1
1 Eri velvoitelajit ja niitä koskevat täytäntöönpanosäännökset	1
2 Ulosoton asiamääriä	4
II MUUN KUIN MAKSUVELVOITTEEN TÄYTÄNTÖÖNPANO	7
1 Johdannoksi	7
2 Häätö	8
2.1 Yleistä	8
2.1.1 Terminologiasta	8
2.1.2 Ulosottomiehen toimivalta ja omankädenoikeuden kieltö	10
2.1.3 Häätöperusteet, virka-apuhäätö ja häätö ulosmittauksen varmistustoimena	11
2.2 Häätöä koskevat säännökset ja periaatteet	13
2.3 Häädön asianosaiset	16
2.4 Muuttokehotus	20
2.4.1 Vireilletuloilmoitus ja muuttokehotus	20
2.4.2 Muuttokehotukseen merkittävät tiedot ...	22
2.4.3 Muuttokehotuksen tiedoksianto	23
2.5 Asunto- ja sosiaaliviranomaiset	26
2.5.1 Yleistä	26

2.5.2	Sosiaalipalvelujen järjestäminen toimitusvaiheessa	29
2.5.3	Muut häädettäviä suojaavat toimet	30
2.6	Muuttopäivä	31
2.6.1	Muuttopäivän määrääminen	31
2.6.2	Muuttopäivän lykkäyksen perusteet vuokrasuhteen päättymiseen perustuvassa häädössä	33
2.6.3	Muuttopäivän lykkäys virka-apuhäädössä ulosottomyynnin yhteydessä	35
2.6.4	Lykkäysaika	38
2.6.5	Kuuleminen ja ulosottomiehen päätös.....	41
2.6.6	Vuokranmaksu lykkäysajalta	43
2.6.7	Yhteiselämän lopettaminen	47
2.7	Häätötoimitus	48
2.7.1	Toimituspaikka	48
2.7.2	Pääsy kohdetiloihin	50
2.7.3	Henkilöön kohdistuvat voimatoimet	51
2.7.4	Asiamies, avustaja, pöytäkirja ja toimitustodistaja	53
2.8	Häädetyn omaisuus	55
2.8.1	Yleistä	55
2.8.2	Alueellinen ulottuvuus	56
2.8.3	Omaisuuksien poiskuljetus	58
2.8.4	Niin sanottu lukkoseppähäätö	59
2.8.5	Omaisuuksien varastointi	61
2.8.6	Häädettävälle kuuluvan omaisuuden ulosmittaus	62
2.8.7	Omaisuuksien myynti	66
2.8.8	Omaisuuksien hävittäminen	67
2.8.9	Eritysisomaisuus	70
2.9	Uhkasakkohäätö	72
2.9.1	Uhkasakkohäädön edellytykset	72
2.9.2	Uhkasakon asettaminen ja tiedoksianto ..	74
2.9.3	Uhkasakon tuomitseminen maksettavaksi	76

2.10	Julkisuusksymykset häätöasiassa	77
2.10.1	Häätötoimituksen julkisuus	77
2.10.2	Asiakirjajulkisuus häätöasiassa	78
2.10.3	Ulosottomiehen ja avustajien vaitiolovelvollisuus	80
2.11	Muutoksenhaku.....	81
2.12	Täytäntöönpanokulut ja ulosottomaksut	83
2.12.1	Täytäntöönpanokulut	83
2.12.2	Ulosottomaksut.....	84
3	Luovutusvelvoite	85
3.1	Yleistä.....	85
3.2	Menettely luovutustuomion täytäntöönpanossa	88
4	Tekemisvelvoite.....	90
4.1	Yleistä.....	90
4.2	Menettely teettotuomion täytäntöönpanossa	92
5	Kieltovelvoite	97
5.1	Yleistä.....	97
5.2	Menettely kieltovelvoitteen täytäntöönpanossa ..	98
III	KANSALLISET TURVAAMISTOIMET	103
1	Yleistä	103
2	Turvaamistoimet ja ulosottokaaren soveltamisala.....	107
3	Eräitä muissa laeissa olevia turvaamistoimisäännöksiä ..	108
4	Tuomioistuimen turvaamistoimipäätös	113
4.1	Yleistä.....	113
4.2	Saamistakavarikko	114
4.3	Parempaa oikeutta turvaava takavarikko.....	115
4.4	Muu (yleinen) takavarikko.....	116
4.5	Pääasian vireillepano, korvausvastuu ja muutoksenhaku	120
5	Turvaamistoimipäätöksen täytäntöönpano	121
5.1	Yleistä.....	121
5.2	Vakuus.....	122
5.2.1	Lainvoimaisuus	122
5.2.2	Hakijavakuus	123
5.2.3	Vastaajan asettama torjuntavakuus.....	125

5.3	Täytäntöönpanomenettely ja oikeusvaikutukset..	126
5.3.1	Yleistä sovellettavista säännöksistä.....	126
5.3.2	UK 2 luvun soveltaminen	128
5.3.3	UK 3 luvun soveltaminen	128
5.3.4	UK 4 luvun soveltaminen	131
5.3.5	UK 5 ja 6 luvun soveltaminen.....	134
5.3.6	UK 7 luvun soveltaminen	135
5.3.7	UK 9 luvun soveltaminen	136
5.3.8	UK 10 ja 11 luvun soveltaminen	137
5.4	Turvaamistoimipäätöksen tai sen täytäntöönpanon peruuttaminen	138
6	Ulosottomiehen määräämä turvaamistoimi.....	142
6.1	Yleistä.....	142
6.2	Täytäntöönpanoa turvaava turvaamistoimi	142
6.3	Takaisinsaantia turvaava takavarikko.....	144
7	Verojen ja julkisten maksujen perimisen turvaaminen	148
IV	TURVAAMISTOIMET EU:N ALUEELLA	153
1	Bryssel I -asetus.....	153
1.1	Yleistä.....	153
1.2	Toimivaltainen tuomioistuin ja turvaamistointen rajat ylittävä liikkuvuus.....	154
1.2.1	Tuomioon rinnastamisen edellytykset.....	154
1.2.2	Tiedoksianto ”ennen täytäntöönpanoa” ...	156
1.2.3	Muita tapoja saada turvaamistoimi	158
1.2.4	Kieltäytymisperusteet ja mukauttaminen	162
1.3	Bryssel I -asetuksessa tarkoitettun turvaamistomääräyksen täytäntöönpanomenettely	163
2	Eurooppalainen tilivarojen turvaamismääräys.....	168
2.1	Yleistä asetuksesta	168
2.2	Turvaamismääräyksen antaminen	170
2.3	Turvaamismääräyksen tunnustaminen ja täytäntöönpano	175
2.4	Velkojan hakijavakuus ja velallisen torjuntavakuus.....	179

2.5	Oikeussuojakeinot ja muutoksenhaku	183
2.5.1	Yleiskuvaus oikeussuojajärjestelmästä.....	183
2.5.2	Velkojan muutoksenhakuoikeus turvaamismääräyksestä (ulosottoperuste)	184
2.5.3	Velallisen oikeussuojahakemus turvaamismääräyksestä ja täytäntöönpanoa vastaan.....	185
2.5.4	Muut velallisen ja velkojan oikeussuojakeinot	186
2.5.5	Muutoksenhaku ulosottomiehen päätöksiin ja täytäntöönpanotoimiin.....	187
2.5.6	Yhteenveto	188
2.6	Hakijan vahingonkorvausvastuu	188
3	EU:n maksukyvyttömyysasetus	191
3.1	Yleistä.....	191
3.2	Turvaamistoimen määrääminen ja hakeminen päämenettelyn hakemisen yhteydessä.....	193
3.3	Turvaamistoimet sekundäärimenettelyn yhteydessä.....	195

V	ULOSOTON KESKEYTYSMÄÄRÄYS	197
1	Yleistä.....	197
1.1	Ulosoton oikeussuojajärjestelmä ja keskeytysmääräys	197
1.2	Keskeytysmääräyksen käsite	198
1.2.1	Täytäntöönpanon kieltäminen ja keskeyttäminen	198
1.2.2	Keskeytysmääräyksen oikeusturvafunktio ja ulosoton täytäntöönpanotehtävä.....	201
1.2.3	Lopullisen tilityksen vaikutus	201
1.2.4	Peruuttamistointen keskeyttäminen	203
1.3	Tuomioistuimen antamien keskeytysmääräysten soveltamisala.....	204
1.4	Ulosottomiehen tekemä keskeytyspäätös.....	206
2	Tuomioistuimen keskeytysmääräyksen antaminen.....	207

3	Keskeytysmääräystä koskeva harkinta	209
3.1	Keskeytyksen harkinta-aika	209
3.2	Keskeytystä koskevat harkintakriteerit	211
3.3	Pilaantuva tai kallishoitoinen omaisuus ulosmitattuna	214
4	Keskeytysmääräyksen sisältö	215
4.1	Rajattu keskeytysmääräys	215
4.2	Täytäntöönpanotoimien peruuttamismääräys ja vakuus keskeyttämisen edellytyksenä	217
5	Keskeytysmääräyksen voimassaolo ja muuttaminen	219
5.1	Yleistä	219
5.2	Palkkaa ja muuta toistuvaistuloa koskevan ulosmittauksen keskeyttäminen	220
6	Ulosottomiehen toimet keskeytysmääräyksen perusteella	222
7	EU-lainsäädäntö ja täytäntöönpanon keskeyttäminen ..	224
7.1	Bryssel I -asetus	224
7.2	Eurooppalaiset yhtenäismenettelyt	225
7.2.1	Yleistä	225
7.2.2	Eurooppalainen vähäisten vaatimusten menettely	226
7.2.3	Eurooppalainen maksamismääräysmenettely	229
7.3	Eurooppalainen täytäntöönpanoperuste	231
VI	ITSEOIKAISUMENETTELY	233
1	Yleistä	233
2	Asiavirheen itseoikaisu	236
2.1	Oikaistavana ulosottomiehen toimi tai päätös	236
2.2	Esimerkkinä niin sanotun fiktiivisen palkan ulosmittaus	239
2.3	Virheen selvyys ja itseoikaisuvelvollisuus	242
2.4	Kuuleminen, itseoikaisupäätöksen muoto ja tiedoksianto	245
2.5	Itseoikaisun esteet	247
3	Kirjoitusvirheen oikaisu	250
4	Oikeussuojakeinot ja itseoikaisupäätöksen täytäntöönpano	252

VII ULOSOTTOVALITUS	255
1 Yleistä.....	255
1.1 Ulosottovalitusta koskevien säännösten taustaa ja attraktioperiaate.....	255
1.2 Ulosottovalitus osana ulosottokaaren oikeussuojajärjestelmää.....	257
2 Valituskelpoisuus ja valitusoikeus.....	262
2.1 Yleistä.....	262
2.2 Ulosottomiehen toimien ja päätösten valituskelpoisuus.....	263
2.3 Valitusoikeus.....	268
2.3.1 Yleistä.....	268
2.3.2 Muutoksenhakuintressi.....	269
2.3.3 Velallisen valitusoikeus sivullisen puolesta.....	271
2.3.4 Toistuvaistulon ulosmittaus – valitusoikeus tulonsaajalla vai maksajalla?.....	275
2.3.5 Saatavan ulosmittaus.....	279
3 Lopullinen tilitys katkaisee valitusoikeuden.....	281
3.1 Syyt valitusoikeuden lakkaamiselle.....	281
3.2 Ilmaiset ”tilityksessä oleva virhe” ja ”lopullinen tilitys”.....	283
3.3 Oikeuskäytännöstä.....	284
4 Valituksen määräaika.....	288
4.1 Määräajan pituus ja laskeminen.....	288
4.2 Ulosoton vaiheittainen eteneminen.....	290
4.3 Määräajan jatkaminen.....	291
4.4 Toistuvaistulon ulosmittausta koskeva maksukiello.....	293
5 Tuomioistuimen asiallinen ja alueellinen toimivalta....	296
5.1 Asiallinen toimivalta.....	296
5.2 Alueellinen toimivalta.....	299
6 Ulosottovalituksen vireilletulo.....	300
6.1 Valituskirjelmä ja sen toimittaminen.....	300
6.2 Valituskirjelmän sisältö.....	302
7 Valituksen vaikutus ulosottoon.....	306

8	Ulosottomiehen lausunto käräjäoikeudelle	308
8.1	Lausunnon antaja ja määräaika	308
8.2	Lausunnon sisältö	310
9	Itseoikaisu valituksen yhteydessä	312
9.1	Yleistä	312
9.2	Itseoikaisun määräaika, edellytykset ja menettely	315
9.3	Muutoksenhaku	317
10	Muutoksenhakuohjeet ja valitusosoitus	319
11	Käsittely käräjäoikeudessa	322
11.1	Yleistä	322
11.2	Oikeudenkäyntiasiamies ja -avustaja	324
11.3	Hakemusasiamenettelyn noudattaminen	325
11.3.1	Noudattaminen ”soveltuvien osin”	325
11.3.2	Kirjallinen kansliäkäsittely ja suullinen hakemusasian istunto	327
11.3.3	Kuuleminen	329
11.3.4	Käsittelyn jatkaminen riita-asian järjestyksessä sekä takaisinsaantiväite	332
11.3.5	Ulosottovalitus ja täytäntöönpanoriita ...	335
11.4	Tutkinnan laajuus	337
11.4.1	Tutkinnan laajuus suhteessa ensiasteen ulosottoon	337
11.4.2	Tutkinnan laajuus suhteessa normaaliin oikeudenkäyntiin	338
11.5	Ratkaisuna päätös	343
11.6	Ulosottovalitusasiassa annetun päätöksen oikeusvoimavaikutus	345
12	Jatkovalitus	349
12.1	Yleistä	349
12.2	Valitusoikeus	350
12.3	Tyytymättömyyden ilmoitus ja valituksen määräaika	355
12.4	Jatkokäsittelylupa	357
12.5	Asian käsittely hovioikeudessa ja ratkaisu	359
12.6	Muutoksenhaku korkeimpaan oikeuteen ja käsittely korkeimmassa oikeudessa	364

13	Oikeudenkäyntimaksut ja maksuvapautus.....	367
14	Vastapuolen ja valtion korvausvastuu	
	oikeudenkäyntikuluista ulosottovalitusasiassa.....	369
14.1	Yleistä.....	369
14.2	Asianosaisen velvollisuus korvata vastapuolensa	
	kulut.....	370
14.3	Valtion korvausvastuu.....	373
14.3.1	Yleistä.....	373
14.3.2	Sivullisen oikeudenkäyntikulut.....	377
14.3.3	Asianosaisen oikeudenkäyntikulut.....	379
VIII	TÄYTÄNTÖÖNPANORIITA.....	383
1	Yleistä.....	383
2	Täytäntöönpanoriidan ja ulosottovalituksen suhde.....	387
3	Täytäntöönpanoriidan soveltamisala.....	389
3.1	Yleistä.....	389
3.2	Jälkisattumus.....	390
3.3	Ulosottomiehen asettama maksu- tai muu	
	velvollisuus.....	393
3.4	Velkojan maksunsaantioikeus tai etuoikeus.....	394
3.5	Sivullisen väite.....	395
3.6	Muu väite.....	397
4	Osoitus täytäntöönpanoriitakanteen nostamiseksi ja	
	muu vireilletulo.....	399
4.1	Vireilletulotavat ja kanneaika.....	399
4.2	Osoituksen edellytykset.....	401
4.2.1	Ulosottomiehen antama osoitus.....	401
4.2.2	Tuomioistuimen antama osoitus.....	405
4.2.3	Asianosaiset ja osoituksen saaja.....	408
4.2.4	Osoituksen antamisen esteet.....	412
4.2.5	Kuuleminen.....	415
4.2.6	Täytäntöönpanoriitaosoituksen sisältö,	
	keskeytys ja tiedoksianto.....	416
4.2.7	Muutoksenhaku ja valitusoikeuden	
	käyttäminen kanteen nostamisen sijasta..	418
4.2.8	Seuraukset kanteen nostamisen	
	laiminlyönnistä.....	420

4.3	Kanteen nostaminen ilman osoitusta ja vireillä olevan riita-asian muuntaminen täytäntöönpanoriidaksi	422
4.3.1	Yleistä	422
4.3.2	Alueellinen toimivalta ja asianosaiset.....	424
4.3.3	Asianosaisaloitteisen täytäntöönpanoriidan edellytykset	425
5	Täytäntöönpanoriidan käsittely tuomioistuimessa.....	427
6	Oikeudenkäyntikulut ja valtion korvausvastuu.....	430
6.1	Oikeudenkäyntikulut.....	430
6.2	Valtion korvausvastuu.....	434
7	Täytäntöönpanoriidan vaikutus ulosottomenettelyyn..	436
7.1	Keskeytys.....	436
7.2	Täytäntöönpanoriidassa annetun tuomion vaikutus	438
IX	VEROJEN JA JULKISTEN MAKSUJEN ULOSOTTO	443
1	Verotäytäntöönpanolaki täytäntöönpanojärjestelmässä	443
1.1	Taustaa	443
1.2	Suhde ulosottokaareen.....	445
1.3	Suhde verottajan omaan perintään eli veronkantoon	446
2	Soveltamisalaan kuuluvat saatavat	449
2.1	Yleistä.....	449
2.2	Vero ja julkinen maksu sekä niille säädetty viivästyskorko ja korotus	451
2.3	Muu julkisoikeudellinen tai siihen rinnastettava saatava	454
3	Suora ulosottokelpoisuus.....	457
3.1	Yleistä.....	457
3.2	Julkisten saatavien lakiin ja asetukseen perustuva suora ulosottokelpoisuus.....	458
4	Julkisen saatavan lainvoimaisuus	460
5	Ulosoton hakeminen.....	462
6	Asiamieskielto	463
7	Virheellisesti määrätty julkinen saatava	464

8	Ulosmittauksen jälkeinen kuittauskielto ja maksunsaantijärjestys	466
9	Alaikäisiä koskevat säännökset.....	469
10	Perustevalitus	471
	10.1 Yleistä.....	471
	10.2 Oikeus tehdä perustevalitus	476
	10.3 Perustevalituksen määräaika.....	477
	10.4 Perustevalituksen käsittelevä viranomainen	477
	10.5 Valitusosoitus.....	478
11	Täytäntöönpanon keskeyttäminen	479
	11.1 Yleistä.....	479
	11.2 Keskeytysharkinnan käynnistyminen	484
	11.3 Keskeytysmääräyksen edellytykset.....	487
	11.3.1 Pääsääntö	487
	11.3.2 Poikkeukset.....	490
	11.4 Keskeytysmääräyksen sisältö ja vaikutus.....	493
	11.5 Keskeytyspyynnön käsittely	495
	11.6 Keskeytysmääräyksen muuttaminen, voimassaolo ja muutoksenhaku.....	496
12	Julkisen saatavan vanhentuminen.....	498
	12.1 Yleistä.....	498
	12.2 Soveltamisala	501
	12.3 Vanhentumisaika	502
	12.4 Vanhentumisen vaikutukset	504
	12.4.1 Yleistä	504
	12.4.2 Ulosmittauksen vaikutus.....	506
	12.4.3 Saatavan valvonta.....	508
	12.4.4 Julkinen haaste.....	510
	LÄHTEET	511
	OIKEUSTAPAUSHAKEMISTO	523
	ASIAHAKEMISTO	525